

Paneldebatten.

Arendalsuka 2023

Når tannpussen går i glemmeboka

Eldreomsorg og Eldres helse har vært en viktig sak i politikken og høstens valgkamp – det var også tilfellet under årets Arendalsuke. Reformene «Leve hele livet» og «Bo trygt hjemme» fokuserer begge på at eldre skal kunne ta ansvar for egen helse og få den hjelpen de har behov for, slik at de kan bo hjemme så lenge som mulig før de havner på sykehjem. Et titalls arrangementer hadde dette som tema under Arendalsuka, og et av dem var NTFs panelsamtale «Når tannpussen går i glemmeboka – Hvem tar ansvar for Eldres munnhelse?»

📷 TONJE CAMACHO, KOMMUNIKASJONS RÅDGIVER, NTF

Even Røed og Marian Hussein.

Leder NTF Student oppsummerer debatten.

Arrangementet startet med innspill fra NTFs visepresident Ralf Husebø, leder av NTF Student Sofie Marlen Mathisen og forskningssjef Nasjonalforeningen for folkehelsen, Anne Rita Øksengård. De ga innblikk i dagens situasjon og beskrev hvor og hvorfor det ofte buttrer i oppfølgingen av munnhelsen hos hjemmeboende, pleietrengende eldre. Vi vet at pleieoppgavene som skal følges opp er mange, og at tannpuss ofte blir oversett eller glemt. Dårlig munnhelse kan ha alvorlige konsekvenser for både ernæring, psykisk helse, sykdomsutvikling og livskvalitet, og vi ser at både pårørende og helsepersonell mangler kompetanse om viktigheten av munnhelsen. Øksengård viste til at demenslinjen får mange henvendelser om hvordan man skal ivareta munnhelsen hos denne pasientgruppen, spesielt dersom de motsetter seg tannpuss.

Det er ikke kvaliteten i helsehjelpen og behandlingen pasientene mottar i Den offentlige tannhelsetjenesten som er problemet. Utfordringen ligger i at pasientene ikke får den behandlingen de faktisk har krav på, fordi munnen og tannhelsen blir glemt.

Andre del av arrangementet ble rettet mot hvilke politiske veivalg og prioriteringer som må gjøres for å sikre god oppfølging slik at hverdagen skal bli bedre for både pasienter, pårørende og helsepersonellet. Med for å diskutere dette hadde NTF invitert Even A. Røed og Marian Hussein, stortingsrepresentanter fra henholdsvis Arbeiderpartiet og SV, samt Merete Gulbrandsen Tholin, bystyrekandidat for Kristiansand Høyre.

Alle var enige i at det finnes for mange barrierer som hindrer samhandling. Journalsystem, tidsmangel og kompetanse ble pekt på som viktige brikker. Det er heller ikke noen tvil om at fremtiden vil by på flere store utfordringer med tanke på tilgjengelige ressurser og antall hender. Helsepersonellkommisjonens rapport tegner et veldig alvorlig bilde hvor den store økningen av pasienter og pleietrengende vil føre til flere pasienter per behandler, og strenge krav til effektivisering og prioritering.

Tholin kunne bekrefte at høyt sykefravær og manglende kompetanse om munnhelse utgjør store og viktige utfordringer i den lokale organiseringen av tjenesten. Demenskoordi-

NTFs delegasjon ved rådgiver Christian Pollock Fjellstand, leder NTF Student Sofie Mathisen og visepresident Ralf Husebø.

nator med særlig ansvar for denne pasientgruppen ble nevnt som en mulig løsning. Hussein var også opptatt av god forebygging for å redusere fremtidig behandlingsbehov. NTFs visepresident påpekte at munnhelse må inn i læreplanen i de øvrige helseprofesjonene, og etterlyste en struktur i tjenesten som bedre kan fange opp pasientene i overgangen mellom privat og offentlig, slik at de ikke blir glemt og at alle får den behandlingen og oppfølgingen de har krav på.

Politikerne sa seg alle enige i at dagens organisering ikke er ideell, men ingen kunne love noen umiddelbare tiltak, da de ønsker å vente og se hva det mye omtalte Tannhelseutvalget kommer frem til i sitt arbeid. Utvalgets konklusjoner vil være førende for valg av organisering, finansiering og prioritering. Visepresident Husebø minnet politikerne om at poli-

Fullt hus på Haralds pub.

tiske vedtak som gjøres uten at det følger med penger og mer ressurser, har dårlige forutsetninger for å lykkes.

Avslutningsvis oppsummerte studentleder Sofie Mathisen samtalen. Til tross for ulikt politisk syn er alle enige om at noe må gjøres for å fjerne de organisatoriske og digitale barrierene. Slik situasjonen er i dag faller for mye av oppfølgingsansvaret på de pårørende. Studentlederen minnet oss også om at ikke alle har pårørende i nærheten som kan ta dette ansvaret. Det er opp til politikerne, tannhelsetjenesten og de øvrige helsetjenestene å sikre alle en god alderdom.

Arrangementet ble strømmet og opptak kan sees på www.facebook.com/dennorsketannlegeforening